

SATAKUNNAN TILANNE -JA KEHITYSKUVA

Satakuntaliitto 25.1.2024

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

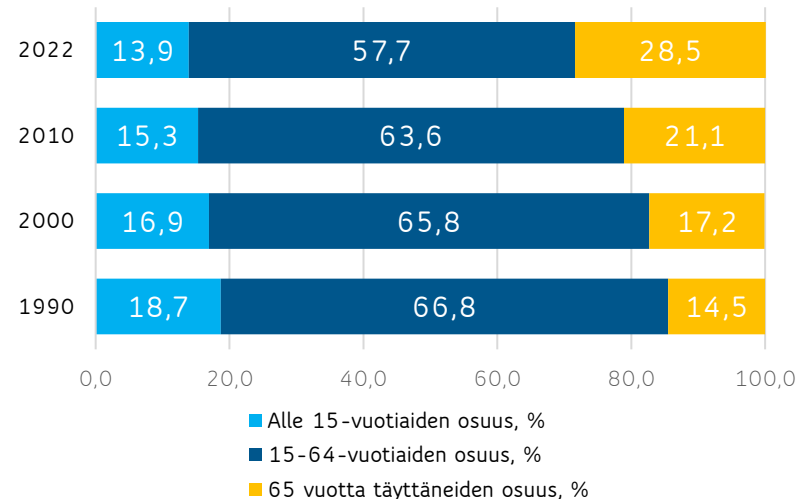
1 VÄESTÖKEHITYS

Väkiluvun kehitys Satakunnassa on ollut pitkällä aikavälillä laskeva. Taustalla vaikuttavat negatiivinen nettosyntyvyys ja kuntien välisen muuttoliikkeen syventynyt tappio. Seutukuntien väliset erot väestön kehityksessä ovat suuret.

Satakuntalaisia oli v. 2022 lopussa **212 556**
- 1725 henkeä vuoden 2021 lopusta (-0,8 %)

Satakunnassa oli vuonna 2022 yhteensä 7 722 ulkomaan-kansalaista eli 3,6% koko väestöstä. Koko maassa ulkomaan kansalaisten osuus oli keskimäärin 5,8 %.

Satakunnan ikärakenne on maan keskiarvoa iäkkäämpi, yli 65-vuotiaiden osuus on viisi prosenttiyksikköä valtakunnan keskitasoa korkeampi (v. 2022). Työikäisten ja erityisesti alle 15-vuotiaiden osuudet ovat matalampia kuin valtakunnallisesti.

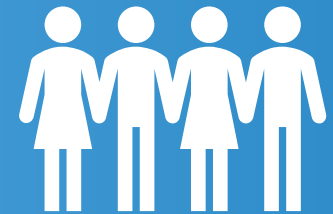

- Väestön ikärakenteen kehitys kärjistää osaajapulaa pitkällä aikavälillä.
- Satakunnan väestön laskeva määrä sekä heikkenevä huoltosuhde tarkoittavat sitä, että talouskasvun tulee jatkossa perustua entistä vahvemmin tuottavuuden kasvulle. Samalla syrjäytymiseen on entistä vähemmän varaa ja väestön osallistumisasteen tulee olla korkea.
- Osaavan työvoiman saatavuutta tulee edistää parantamalla alueen pito- ja vetovoimaa, panostamalla jatkuvan oppimisen mahdollisuuksiin ja edistämällä työ- ja koulutusperusteista maahanmuuttoa.

BKT/capita 39 750 €
(koko maa 45 285€),
v. 2021

Väestöllinen huoltosuhde Satakunnassa 73,5
(koko maa 62,3) v. 2022.

Taludellinen huoltosuhde Satakunnassa 146
(koko maa 130) v. 2022.

2 YMPÄRISTÖN KESTÄVÄ KEHITYS

Satakunnan kokonaispäästöjä on saatu Hinku-laskennan mukaan vähennettyä 40 % ja asukaskohtaisia päästöjä 37 % vuosien 2007–2021 välillä. (koko Suomessa vähenemä kokonaispäästöissä 35 % ja asukaskohtaisissa päästöissä 38 %).

Taakanjakosektorin ja päästökaupan piiriin kuuluvien tahojen yhteenlasketut kokonaispäästöt ovat alentuneet Satakunnassa 53 % ja päästöt per asukas 50 % vuosina 2007–2021 (koko Suomessa kokonaispäästöjen alenema 41 % ja asukaskohtaisten päästöjen 43 %).

Satakunnassa on neljä Hinku-kuntaa, Pori, Rauma, Eurajoki ja Harjavalta, jotka ovat sitoutuneet vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Satakunnan rannikkovesien (Selkämeri) ekologinen tila vuonna on pääosin tyydyttävä tai välttävä (2019)

Sisävesistöjen tilanne Satakunnassa on koko Suomeen verrattuna heikko. Lounais-Suomen suurimman järven, Säkylän Pyhäjärven ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi. Pintavesien tilaa heikentää pääasiassa vesien rehevöityminen, joka johtuu liiallisesta ravinnekuormituksesta.

Suomen merkittävin tulvariskialue sijaitsee Porissa.

- Satakuntaan suunnitellut puhtaan siirtymän hankkeet tulevat vaikuttamaan päästökehitykseen suotuisasti.
- Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen edellyttävät laajapohjaisia toimia sekä viranomaisyhteistyön vahvistamista.
- Hyvälaatuinen vesiympäristö edellyttää kuormituksen vähentämiseen tähtäävää toimintaa valuma-alueilla.
- Yhtenäisten virkistys- ja viherverkkojen säilymisen ja suoekosysteemien elpymisen edistäminen ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta keskeisiä toimia Satakunnassa.

Satakunta on maamme suurin sähköntuottaja

Satakunnassa on monipuolinen energiatuotannon keskittymä, jossa tuotetaan sähköä noin kolminkertaisesti maakunnan kulutukseen nähden ja noin 40 % koko Suomesta.

40 %

Vähennys päästöissä johtuu mm. fossiilisten polttoaineiden osuuden vähentymisestä sekä biopoltto-aineiden osuuden lisääntymisestä energiantuotannossa.

ALUE- JA YHDYSKUNTARAKENNE SEKÄ LIIKENNE- JA VIESTINTÄYHTEYDET

Satakunnan elinkeinoelämän kilpailukyvyllä keskeistä on tehokas ja toimintavarma logistiikka. Tähän liittyvät mm. digiyhteydet ja infrastruktuuri ml. satamat, lentokenttä, rataverkko ja muut väylät alempiasteinen tieverkko mukaan lukien.

Satakunnan aluerakenteen erityispiirteenä on Porin kaupunkiseudun laaja kehysalue, joka ulottuu Kokemäenjokilaaksoa pitkin Kokemäeltä Meri-Poriin saakka. Ydinmaaseudulla asuvan väestön ja siellä sijaitsevien työpaikkojen määrän osuus on Satakunnassa korkea.

Satakunnassa liikutaan koko maahan verrattuna selvästi keskimääräistä enemmän henkilöautoilla, koska joukkoliikennetyhteydet eivät ole kattavia.

Tieliikenteen kasvihuonepäästöt ovat Traficomien mukaan laskeneet 13,4 % vuosien 2018-2021 välillä. Väylänpidossa on tarpeen varautua ilmastonmuutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin kuten tulvien ja myrskyjen lisääntymiseen ja talvien leudontumiseen.

Satakunnan satamien osuus Suomen viennin määrästä oli 10,4 % ja tuonnin määrästä 8,6 % (2022)

Alemman asteisen tieverkon kunnossapito on merkittävä henkilöliikenteen ja maaseutuelinkeinojen kannalta.

- Tuonti- ja vientiteollisuutta sekä huoltovarmuutta palvelevat yhteydet maakunnan satamien kautta tarvitsevat kustannustehokkaita, kestäviä, turvallisia ja toimivia logistisia ketjuja
- Satamilla on keskeinen rooli myös merituulivoiman rakentamisen logistiikassa.
- Sotilaallisen liikkuvuuden varmistaminen on Satakunnassa sijaitseville Niinisalon ja Säkylän varuskunnille tärkeää. Pori-Niinisalo radan edistäminen on keskeistä myös Porin ja Rauman satamien hyödyntämiseen liittyvän sotilaallisen liikkuvuuden osalta. Tärkeää on myös Porin lentokentän toiminnan turvaaminen.
- Satakunnan liikenneturvallisuuksutilanne on maan heikoimpia. Liikenneturvallisuuksen parantaminen on tärkeää

Kuljetusten tehostamiseksi ja päästöjen vähentämiseksi maakunnan alueen valtateiden 2 ja 8 suunnittelu- ja toteuttamispaketit ovat välttämättömiä.

4

ELINKEINOT JA TKI-TOIMINTA

Satakunnan teollisuuden kärjet ovat teknologiateollisuus ja siinä metallien jalostus sekä koneiden ja laitteiden valmistus sekä meriteollisuus, metsä-, kemian- ja elintarviketeollisuus sekä automaatio ja robotiikka.

Tärkeitä toimialoja teollisuuden ohella ovat biotalous, rakentaminen, logistiikka, kauppa, liike-elämän palvelut sekä hyvinvointipalvelut.

Satakunnassa on monipuolinen, resilientti elinkeinorakenne. Satakunnan teollisuuden toimialarakenne on maamme 19 maakunnasta 6. monipuolisin (2022)

Satakunnan roolin vahvistaminen t&k-toimijana edellyttää maakunnan yliopisto- ja korkeakoulutuksen vahvistamista.

Satakunnan osuus, 1% maamme t&k-toiminnan menoista, on vähäinen esim. väestöosuuteen (3,8 %) nähden (2022).

- Satakunnan julkisen ja korkeakoulusektorin osuus Suomen t&k-toiminnan menoista on 0,8 %, yritysten osuus 1 %.

Satakunnan t&k-menot 358 €/as. → koko maan keskiarvo 1 426 €/as. (2022)

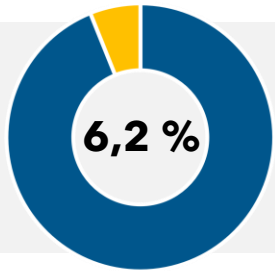
- Seutukunnittain t&k-menot/as. (2022): Porin seutukunnassa 322 €, Rauman seutukunnassa 503 € ja Pohjois-Satakunnassa 84 €/asukas (!)

T&k-menojen suhde BKT:hen oli Suomessa 3,0 % ja Satakunnassa 0,9 % (2021).

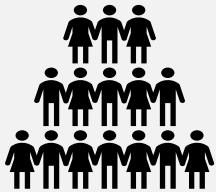
- Satakunnan vahvan vientivetoisuuden (8,1 % Suomen viennin arvosta) säilyttäminen vaatii myös kansallisia t&k-panoksia, jotta kansainvälisessä kilpailussa pärjätään tulevaisuudessa.
- EU:n vihreä siirtymä on vauhdittanut koko Euroopan energiamurrosta, mikä on nähtävissä Satakunnassa ennätyskellisinä investointeina sekä suunnitelmina. (EK 2024: 30,5 Mrd €)
- Satakunnassa on vireillä monia puhtaaseen siirtymään liittyviä teollisuushankkeita, aurinkoenergian tuotantoalueita ja meri- ja maatuulihankkeita, jotka luovat osaamis- ja työvoimatarpeita Satakuntaan.
- Puhtaan siirtymän hankkeiden toteutuminen edellyttää myös kantaverkon vahvistamista sekä sähkömarkkinalain uudistamista.
- Uhkana on, että yliopistojen säästö- ja sopeuttamistoimet kohdistuvat Satakunnassa toimiviin etäkampuksiin.
- Teknologiametalliklusterille kiertotalous on kriittisten raaka-aineiden riittävyyden, kestävyys- ja hyväksyttävyyden kannalta keskeistä. Satakunnassa on uusille metallienkierrätys-investoinneille valmis infra ja ekosysteemi, joka palvelee kattavasti puhtaan siirtymän edistämistä.

5

TYÖVOIMAN SAATAVUUS, OSAAMINEN JA SIVISTYS

Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneestä väestöstä (6,2 %) on Satakunnassa merkittävästi maan keskiarvoa (10,8 %) alempi (2022).

Työttömyysaste
9,2 %

50 % työvoimaa hakeneista toimipaikoista oli kokenut vaikeuksia työpaikkojen täyttämässä (2023)

Lähiajan työvoiman kysynnän ja osaamistarpeiden tarkastelussa Satakunnassa on tarvetta useilla keskeisillä toimialoilla (esim. teknologia- ja elintarviketeollisuudessa). Työvoiman saatavuuden ongelman tasapainottaminen edellyttää myös työ- ja koulutusperustaisen maahanmuuton tason nostamista.

Satakunnan älykkään erikoistumisen osaamiskeskittymien ja kasvualojen kannalta keskeistä on osaavan työvoiman riittävyden varmistaminen, osaamistason nosto sekä koulutuksen saatavuus, laajuus ja taso.

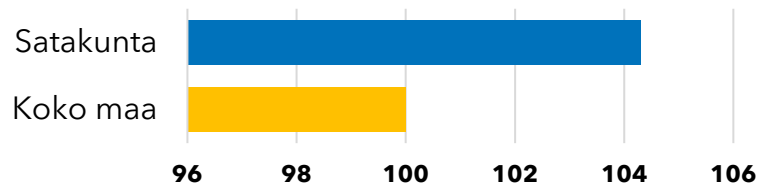
- Satakunnan koulutustason nostamisessa yliopistokeskuksen asemaa osana emokorkeakouluja tulee vahvistaa.
- Kohtaanto-ongelma tulee vaikuttamaan esim. puhtaan siirtymän edistämiseen, jossa meneillään ja suunnitteilla on miljardi-investointeja.
- Maakunnan puhdas siirtymä luo osaamis- ja työvoimatarpeita ja etenemisen haasteeksi voi nousta osaajapula esim. maankäytön suunnittelijoiden ja muiden puhtaan siirtymän hankkeita koskevien asiantuntijoiden osalta (mm. prosessi- ja teknologia-teollisuudessa).
- Maakunnan osaamisprofiilin vahvistaminen vastaamaan elinkeinoelämän tarpeita edellyttää resurssointia Satakunnan yliopisto- ja korkeakoulutukseen sekä toisen asteen koulutukseen.

6

OSALLISUUS JA HYVINVOINTI

Satakunnan väestön terveys ja hyvinvointi on maan keskitasoa heikompaa. Satakunnan ikävakioimaton sairastavuusindeksi on korkeampi kuin koko maassa (2021).

Maakunnan kunnissa sairastavuusindeksi vaihtelee melko paljon (vaihteluväli 86-132)

Satakunnan sote-nettokustannukset asukasta kohti ovat olleet korkeammat kuin koko maassa ja vaihtelevat kuntien välillä.

- Satakunnassa koetaan kansallisesti verrattuna paljon päivittäisen elämän turvattomuutta ja määrä on yli tuplaantunut kahdessa vuodessa, 2,1 % (2020) -> 5,8 % (2022).
- Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus Satakunnassa vuonna 2022 oli 47,0 %, kun koko maan keskiarvo oli 51,0 %.
- Äänestysaktiivisuus vuoden 2023 eduskuntavaaleissa oli Satakunnan vaalipiirissä 70,4 %, joka oli hieman alempi kuin koko maassa (72 %). Satakunnan kuntien välillä äänestysaktiivisuus vaihteli 65,1 % - 77 %:n välillä.
- Työkyvyttömyyseläkkeellä 16–64-vuotiaista satakuntalaisista oli 6,6 %, koko maassa osuus oli 5,4 % (2022).

Satakunnan väestön käytettävissä olevien tulojen jakauma eli taloudellisen hyvinvoinnin jakautuminen on hieman maan keskiarvoa tasaisempi, sillä sitä kuvaava Gini-kerroin on Satakunnassa matalampi, Satakunta 25,7, koko maa 29,1 (2021)

- Maakunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on tärkeää, että toimintaa koordinoidaan ja suunnitellaan tavoitteellisesti alueen toimijoiden, viranomaisten ja asiantuntijoiden poikkihallinnollisena yhteistyönä.
- Sosiaalista eriarvoisuutta tulee vähentää maakunnassa, sillä väestöllisessä huoltosuhteessa on eroja ja työikäisten määrän väheneminen oli erilaista eri kunnissa.
- Osallisuuden osalta huomiota on kiinnitettävä siihen, että varmistetaan esim. kulttuuri- ja liikuntapalveluihin osallistumisen edellytykset ja kiinnitetään huomiota syrjäytymisen ehkäisemiseen, sillä osattomuuden kokemuksella on suora yhteys yksinäisyyteen, syrjäytymiseen ja niistä aiheutuviin mielenterveyden ja turvallisuuden haasteisiin.
- Luonnonympäristöjen tärkeä merkitys hyvinvoinnille, Satakunnassa myös meriympäristö merkittävä.

SATAKUNNAN TOP 7 TEESIT:

2024

- Satakuntaan suunnitellut puhtaan siirtymän investoinnit (30,5 mrd €) edellyttävät myös valtion panostuksia maakunnan TKI-toiminnan kehittämiseen. Tässä tilanteessa kansallista rahoitusta tarvitaan puhtaan siirtymän positiivisen rakennemuutoksen hallintaan.
- Satakunnan osaamisprofiilin vahvistaminen vastamaan elinkeinoelämän tarpeita edellyttää resurssointia Satakunnan yliopisto- ja korkeakoulutukseen sekä toisen asteen koulutukseen. Esim. Vihreän/puhtaan siirtymän integroidun korkeakoulutuksen (mm. tekniikan ala, energiamurros, johtaminen ja liiketalous, kiertotalous, automaatio-robotiikka) sekä sote-alan aloituspaikkojen määrän lisääminen.
- Maakunnan puhdas siirtymä luo osaamis- ja työvoimatarpeita ja etenemisen haasteeksi voi nousta osaajapula mm. maankäytön suunnittelijoiden ja muiden puhtaan siirtymän hankkeita koskevien asiantuntijoiden osalta esim. maisematutkijoiden täydennyskoulutus kaavoittajiksi.
- Satakunnan puhtaan siirtymän hankkeet edellyttävät myös sähkön siirron kantaverkon edelleen vahvistamista sekä sähkömarkkinalain uudistamista.
- Porin ja Rauman satamilla on keskeinen rooli merituulivoiman rakentamisen logistiikassa sekä huoltovarmuudessa.
- Pori-Niinisalo radan edistäminen on keskeistä myös Niinisalon ja Säkylän varuskuntien sotilaallisen liikkuvuuden sekä huoltovarmuuden varmistamisessa.
- Muuttunut geopoliittinen tilanne on vahvistanut Satakunnan logistista asemaa. Kuljetusten tehostamiseksi, päästöjen vähentämiseksi sekä liikenneturvallisuuden lisäämiseksi Satakunnan valtateiden 2 ja 8 suunnittelu- ja toteutuspaketit ovat kuitenkin välttämättömiä.